

ข้อเสนอโครงการวิจัย

เพื่อขอรับทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยรังสิต

ประจำปีการศึกษา 2558

1. ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) การพัฒนาสื่อการสอนวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอดสำหรับนักศึกษาพยาบาล
ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
(ภาษาอังกฤษ) A Development of Video Media on Childbirth in Third-Year Nursing
Student, School of Nursing Rangsit University
2. ประเภทนักวิจัย หน้าใหม่ ยังไม่เคยได้รับทุนอุดหนุน
3. ประเภทของงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
ประเภทหลัก การวิจัยเพื่อสร้างสื่อการสอนหรือนวัตกรรม
ประเภทย่อย ชุดสื่อ VDO
4. รายวิชา/สาขาที่ทำวิจัย BNS 344 การผดุงครรภ์ 2 / สาขาการผดุงครรภ์
5. ผู้ดำเนินการวิจัย (หัวหน้าโครงการ)
ชื่อ (ภาษาไทย) นาง มานี นาคณาคุปต์
(ภาษาอังกฤษ) Mrs. Manee Nakanakupt
คุณวุฒิการศึกษา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาผดุงครรภ์ชั้นสูง
สถานที่ทำงาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์
โทรศัพท์ 1489
6. ผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษาโครงการ
ชื่อ (ภาษาไทย) นางสาว วารินทร์ บินโฮเซ็น
(ภาษาอังกฤษ) Miss Varin Binhosen
คุณวุฒิการศึกษา พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สถานที่ทำงาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์
โทรศัพท์ 1489
7. สถานที่ทำการทดลองหรือเก็บข้อมูล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

8. ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การคลอดเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเพื่อผลักดันให้ทารกและรกออกมามาจากครรภ์มารดา (Pillitteri, 2014) เป็นภาวะวิกฤติที่ผู้หญิงต้องเผชิญในการให้กำเนิดชีวิตบุตรของตนเอง กระบวนการคลอดที่เกิดขึ้นไม่ถือว่าเป็นความเจ็บป่วยแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจที่เกิดขึ้นในระยะคลอดแล้วจะกลับคืนสู่ภาวะปกติได้ภายหลังคลอด (Fox et al., 2010) การคลอดที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ผู้คลอดและครอบครัวคาดหวังว่าจะดำเนินไปด้วยความปลอดภัย พยาบาลผู้ทำคลอดจึงต้องมีความเชี่ยวชาญและให้การช่วยเหลืออย่างถูกต้องเหมาะสม เพราะนอกจากจะเป็นการช่วยลดภาวะเสี่ยงและป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากการคลอดแล้ว ยังมีผลให้ผู้คลอดรู้สึกดีต่อประสบการณ์การคลอดและพึงพอใจต่อการบริการดูแลในระยะคลอด ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของคุณภาพการให้บริการและมีผลลัพธ์จากการดูแลที่ดีให้เป็นไปตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุขที่ต้องการให้ “ลูกเกิดรอดแม่ปลอดภัย”

ปัจจุบันการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยี กิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ กระบวนการคิด ทักษะทางปัญญา คุณธรรมจริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้วย (เจนสิก โพธิศาสตร์, 2555) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการปฏิบัตินั้นมีหลายรูปแบบทั้งอ่านจากหนังสือ ตำรา และการฝึกในห้องปฏิบัติการ สำหรับการฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลองเป็นอีกวิธีที่สามารถเพิ่มทักษะการปฏิบัติได้ดีขึ้นแต่มีข้อจำกัดว่ายังไม่เห็นภาพจริง หากเป็นสื่อการสอนที่มีภาพจริง เห็นการเคลื่อนไหวและขั้นตอนต่าง ๆ จะก่อให้เกิดแรงดึงดูดใจ ยังมีข้อความและเสียงบรรยายจะทำให้นักศึกษาเข้าใจมากขึ้นกว่าการเรียนในตำรา หรือฟังจากอาจารย์บรรยายอย่างเดียว (ปราณีรัตน์ แสงเกษตรชัย, 2556) การฝึกปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนไปฝึกปฏิบัติจริงกับผู้ป่วยจึงมีความสำคัญมากเพราะเป็นการกระทำกับชีวิตคน ดังนั้นวิธีการเรียนการสอนใดที่จะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาอาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนา เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์

สื่อการสอนสำหรับการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลที่ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้และทักษะการปฏิบัติเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะจะยิ่งช่วยเสริมให้เกิดความชำนาญและความมั่นใจมากขึ้น และในปัจจุบันสื่อมัลติมีเดียในการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ข่าวสารและตัดวงได้อย่างเสรีโดยไม่มีขอบเขตจำกัดทั้งเรื่องเวลา สถานที่ ผู้ที่มีความกระตือรือร้นใฝ่รู้และรู้เทคโนโลยีย่อมได้เปรียบและมีโอกาสที่จะครอบครองสารมากกว่าใคร โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นความรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าขึ้น (อำนาจ สุนจนตรี, 2549) สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในปัจจุบันเป็นนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนทบทวนความรู้ นอกเหนือจากเอกสารประกอบการสอนหรือตำราด้วยตนเองนอกเวลาเรียนเพื่อให้ประสิทธิภาพการรับรู้เพิ่ม

สูงขึ้น ซึ่งสามารถใช้สื่อประสมต่าง ๆ ทั้งข้อความ ภาพนิ่ง กราฟฟิกหรือภาพเคลื่อนไหวซึ่งจะทำให้มองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมและเกิดกระบวนการคิดรวบยอด ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง จำทฤษฎีได้มากขึ้น ได้เห็นภาพประกอบที่เสมือนจริง ทบทวนได้บ่อยครั้งตามความต้องการ ลดความเครียดลง และสามารถฝึกในสถานการณ์จำลองจนเกิดความมั่นใจซึ่งเป็นการช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้เมื่อต้องไปฝึกปฏิบัติกับผู้ป่วยจริง (ฉิมพิชญ์ชา มะम्म, 2555) และการเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียนอย่างมากเนื่องจากในสื่อวีดิทัศน์มีการทำงานหลาย ๆ อย่าง เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงที่ให้ความรู้ลึกใกล้เคียงกับของจริงจึงสามารถเร้าความสนใจได้ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ และเห็นขั้นตอนความสัมพันธ์ของสิ่งที่น่าสนใจอย่างต่อเนื่อง (วิภา อุดมฉันท, 2544) สื่อวีดิทัศน์ที่มีสีสัน มีภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว มีข้อความและคำบรรยายประกอบ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแก่ผู้เรียนได้ รวมถึงการมีเสียงดนตรีสอดแทรกนั้นจะเป็นการผ่อนคลาย (ฉิมพิชญ์ชา มะम्म, 2555)

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องค้นไม่พบงานวิจัยการสร้างสื่อการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาล เรื่องการทำคลอด มีเพียงบทสัมภาษณ์การถอดบทเรียนเพื่อสร้างแนวทางการปฏิบัติที่ดีสำหรับการนิเทศการทำคลอดที่เสนอแนะให้ทบทวนขั้นตอนการทำคลอด การสาธิตกับหุ่น การดูวีดิทัศน์และคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการทำคลอดและจัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสสังเกตการทำคลอดจริงก่อนฝึกปฏิบัติในโรงพยาบาล เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อม ในการปฏิบัติงานจริงมากขึ้น (จิราพร อุดมกิจพัฒน์, 2553) สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอนของนักศึกษาพยาบาล พบว่า การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการทำคลอดทบทวนความรู้และทักษะการปฏิบัติ ทำให้เกิดประสิทธิผลทั้งด้านความรู้และทักษะการปฏิบัติของนักศึกษา ดังนั้นควรมีการใช้สื่อการสอนควบคู่ไปกับการสอนของอาจารย์ในรูปแบบปกติเพราะเป็นการเพิ่มโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพและความต้องการของนักศึกษา (ฉิมพิชญ์ชา มะम्म, 2555) ส่วนการผลิตสื่อการสอนพบว่ามีการใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อให้คำแนะนำมารดาหลังคลอดครรภ์แรกสังเกตพฤติกรรมทารกและให้การตอบสนองที่เหมาะสมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ พบว่าภายหลังให้คำแนะนำโดยใช้สื่อวีดิทัศน์มารดามีความสามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมทารกสูงกว่าก่อนได้รับคำแนะนำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) (พกาทิพย์ สังห์คำ, 2545) นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้วีดิทัศน์ประกอบการเรียน จะทำให้ผู้เรียนมีการรับรู้เพิ่มมากขึ้น ความบันเทิงจากสื่อจะเป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนอยากดูต่อและได้สาระความรู้ที่สำคัญตามที่ผู้สอนออกแบบไว้ ทำให้เพิ่มความมั่นใจและเกิดกระบวนการเรียนรู้ และวีดิทัศน์เป็นสื่อที่เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนได้ (Ljubojevic et al., 2014)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตได้เปิดการเรียนการสอนวิชาผดุงครรภ์ 2 ซึ่งเป็นวิชาที่เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติจริงที่โรงพยาบาล ในปีที่ผ่านมาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่จะรู้สึกกดดันเพราะถ้าหากไม่ผ่านสถานการณ์จำลองสำหรับการฝึกทำคลอดได้ก็จะไม่สามารถขึ้นฝึก

ปฏิบัติจริงได้เนื่องจากการทำคลอดเป็นการดูแลรับผิดชอบชีวิตซึ่งอยู่ในภาวะวิกฤติที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ อาจารย์ผู้สอนได้พยายามปรับปรุงวิธีการสอนเพื่อให้ นักศึกษาสามารถฝึกปฏิบัติทำคลอดจนผ่านตามเกณฑ์ การประเมินที่กำหนดไว้ แต่พบว่าด้วยเวลาที่จำกัดของชั่วโมงการเรียนการสอนคือ 9 ชั่วโมงต่อนักศึกษา จำนวน 15 คนต่อกลุ่ม โดยมีทั้งหมด 5 กลุ่ม ทำให้นักศึกษาได้ฝึกซ้อมก่อนสอบปฏิบัติเพียงคนละ 1-2 รอบ ซึ่งส่วนมากบอกว่าไม่เพียงพอ รู้สึกยังลืมนั่นตอนบางอย่างและยังไม่มั่นใจ ทำให้นักศึกษามีความตื่นเต้น วิตกกังวลและกดดันในการฝึกทำคลอด และสำหรับบางคนมีการฝึกเพิ่มความไม่มั่นใจก่อนสอบปฏิบัติโดยใช้ช่วงนอกเวลา เช่น มาตอนเช้าตั้งแต่ 06.30 น. ซึ่งเวลาเรียนจริงคือ 09.00 น. หรือมาหลังเลิกเรียนคือ 16.00-17.00 น. สำหรับตอนกลางวัน 12.00-13.00 น. ต้องรีบรับประทานอาหารและจัดการเวลาในการซ้อมเพราะมี เรียนต่อในช่วงบ่ายทุกวัน ส่วนการฝึกหลัง 17.00 น. หรือวันเสาร์-อาทิตย์ มีข้อกำหนดในการใช้ห้องคือ ต้องมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำห้องฝึกปฏิบัติเพราะอาจมีของสูญหายได้และต้องจ่ายค่าจ้างในการทำงานล่วงเวลา ให้แก่เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือการเรียนตามปกติจึงมีความจำกัดในการทบทวนด้วยวิธีการมาใช้ห้องนอกเวลา ดังนั้น การจัดทำสื่อประกอบการสอนที่จะช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจึงมีความจำเป็น เพราะจะช่วยให้นักศึกษามีความรู้ เกิดทักษะ รู้สึกมั่นใจ และกล้าตัดสินใจช่วยเหลือตามขั้นตอนได้ถูกต้อง เมื่อไปทำคลอดจริง สำหรับสื่อการสอนในหัวข้อการทำคลอดของคณะพยาบาลศาสตร์เคยทำไว้เป็น เวลานานกว่า 10 ปีมาแล้ว และขาดรายละเอียดสำหรับขั้นตอนการปฏิบัติบางอย่าง จึงทำให้เวลาที่นำสื่อชุด นี้มาใช้ประกอบการสอนต้องอธิบายเพิ่มเติมและสาธิตใหม่ทุกครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนกลุ่ม นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาต้องการสื่อที่สามารถใช้ทบทวนและฝึกเองได้เมื่ออยู่ที่บ้าน ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนใน รายวิชาการผดุงครรภ์ 2 จึงสนใจจะพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอดเพื่อใช้ประกอบการสอนในห้องฝึก ปฏิบัติการและให้นักศึกษาใช้เสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อช่วยลดความวิตกกังวล ความเครียด และ เพิ่มความรู้ ความมั่นใจ และทักษะในการฝึกปฏิบัติทั้งในห้องปฏิบัติการและการทำคลอดจริงที่โรงพยาบาล ต่อไป

9. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอดสำหรับห้องปฏิบัติการ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอด

10. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สื่อวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอด ในรายวิชา BNS 344 การผดุงครรภ์ 2 เพื่อใช้ประกอบการสอนในห้องปฏิบัติการ
2. นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านสื่อวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอด ในรายวิชา BNS 344 การผดุงครรภ์ 2 มีคะแนนความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสามารถฝึกปฏิบัติการทำคลอดได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด
3. นักศึกษาสามารถทบทวนเพื่อฝึกการทำคลอดได้ตามความต้องและเพิ่มความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการและเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติจริงที่โรงพยาบาล
4. นักศึกษามีความพึงพอใจและเจตคติที่ดีต่อสื่อวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอด ในรายวิชา BNS 344 การผดุงครรภ์ 2
5. เป็นแนวทางให้อาจารย์ผู้สนใจนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองต่อไป

11. ทบทวนวรรณกรรม

ในการ ศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคลอด การจัดการเรียนรู้ และสื่อวีดิทัศน์ ดังนี้

การคลอด (labor) คือ กระบวนการที่มดลูกหดตัวและผลักดันให้ทารกและรกออกมาจากครรภ์มารดา การหดตัวของมดลูกอย่างสม่ำเสมอจะส่งผลให้ปากมดลูกค่อย ๆ เปิดขยายจนกระทั่งเปิดหมดแล้วเบ่งคลอดทารกออกมาได้ (Pillitteri, 2014) ตลอดการคลอดจะมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นภาวะวิกฤติที่ผู้คลอดทุกคนต้องเผชิญ ผู้ทำคลอดจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจและคอยให้การช่วยเหลือได้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งต่อมารดาและทารกแรกเกิด

การคลอดจะเริ่มขึ้นตั้งแต่เริ่มเจ็บครรภ์จริงจนกระทั่งคลอดรกออกมาครบสมบูรณ์ สามารถแบ่งระยะการคลอดได้ 4 ระยะ คือ 1) ระยะเจ็บครรภ์คลอด เป็นระยะที่เริ่มตั้งแต่เจ็บครรภ์จริง (true labor pain) ซึ่งปากมดลูกจะเริ่มบางและเปิดขยายจนกระทั่งปากมดลูกเปิดหมด 10 เซนติเมตร ผู้คลอดจะเจ็บปวดและต้องเผชิญอยู่นานหลายชั่วโมง จึงทำให้มีผลต่อจิตใจที่เปลี่ยนแปลงง่าย หงุดหงิด บางคนอาจควบคุมตนเองไม่ได้จะแสดงความก้าวร้าว ร้องไห้ 2) ระยะการคลอดทารก เริ่มจากปากมดลูกเปิดเต็มที่ 10 เซนติเมตรและความบางของปากมดลูกมากที่สุดร้อยละ 100 จนถึงทารกคลอดออกมาทั้งตัว ผู้คลอดต้องออกแรงเบ่งจนกว่าจะคลอดทารกออกมา ทำให้เหนื่อยและหมดพลังงานได้ 3) ระยะการคลอดรก โดยเริ่มตั้งแต่ทารกคลอดออกมาทั้งตัวจนถึงรกคลอดครบเสร็จสมบูรณ์ 4) ระยะการพักฟื้นใน 2 ชั่วโมงแรกหลังคลอด เป็นระยะที่เริ่มหลังจากที่รกคลอดออกมาสมบูรณ์จนถึง 2 ชั่วโมงหลังคลอด ผู้คลอดจะผ่อนคลายและสงบลง ได้พักผ่อนและให้บุตรดูนม

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมนักศึกษาก่อนฝึกปฏิบัติจริงในโรงพยาบาลหรือที่หอผู้ป่วย ค้นไม่พบงานวิจัยเพื่อเตรียมนักศึกษาพยาบาลในการทำคลอดเลย แต่พบบทสัมภาษณ์การถอดบทเรียนเกี่ยวกับความรู้สึการทำคลอดครั้งแรกของนักศึกษาพยาบาลเพื่อสร้างแนวทางการนิเทศสำหรับอาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พบว่า การทำคลอดครั้งแรกในชีวิตนักศึกษามีความเครียดสูง รู้สึกว่ายังขาดความชำนาญ กลัวว่าผู้คลอดจะไม่ปลอดภัย กลัวการประเมินจากอาจารย์นิเทศ รู้สึกขาดความเชื่อมั่น ไม่มีสมาธิ ตื่นเต้นและกดดัน โดยเฉพาะถ้าหากได้ทำคลอดเป็นคนแรกจะยังมีความเครียดสูงและจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อได้ทำคลอดหลายครั้งมากขึ้นหรือได้ดูเพื่อนก่อน ดังนั้นอาจารย์นิเทศจึงมีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับขั้นตอนการทำคลอดอย่างละเอียด โดยสาธิตและสาธิตย้อนกลับ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทดลองซ้อมปฏิบัติตามขั้นตอนหลาย ๆ ครั้ง (จิราพร อุดมกิจพิพัฒน์, 2553)

การจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” และมาตรา 24 “การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง” เป็นสิ่งที่ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนการเกิดการเรียนรู้ สร้างสื่อการสอนและอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542)

วิธีการสอนเป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองเพื่อให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องใช้วิธีการสอนหลายอย่างมาประกอบกัน เพื่อให้ผลการสอนเป็นที่น่าพอใจ และให้บรรลุวัตถุประสงค์ สำหรับวิธีการสอนที่ผู้วิจัยออกแบบการสอนในการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการเพื่อเตรียมนักศึกษาให้มีความรู้ ความมั่นใจในการทำคลอดก่อนไปฝึกปฏิบัติงานจริงที่โรงพยาบาลนั้น คือ สอนโดยการสาธิต (demonstration) ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นประสบการณ์ตรงอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้จำได้ดีและนานขึ้นกว่าการบรรยายหรืออ่านจากตำรา การสาธิตนอกจากผู้เรียนได้เห็นภาพความเป็นจริงแล้วยังสามารถซักถาม อภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ และนอกจากนี้ได้ใช้วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) คือผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และทราบผลการเรียนรู้ของตนเองเมื่อเรียนจบ เป็นวิธีการช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น (ทิศนา แคมมณี, 2557) อาจารย์ผู้สอนได้เตรียมสาระการสอน คู่มือการฝึกปฏิบัติ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ

ในการทำหัตถการในการทำคลอด โดยมีสื่อวีดิทัศน์ (VDO) ประกอบการสอนเพื่อให้นักศึกษาสามารถกลับไปทบทวนและฝึกได้ด้วยตนเองทั้งแบบรายบุคคลและเป็นกลุ่มได้ และจัดให้มีการวัดความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้เรียนจะรับทราบคะแนนความรู้และผลการประเมินในการปฏิบัติโดยผู้สอนเปิดโอกาสให้ประเมินตนเอง หรือมีเพื่อนที่จับคู่ช่วยเรียนร่วมกันประเมิน และอาจารย์ประเมินและให้กำลังใจเพื่อเกิดการพัฒนาต่อไป

สื่อวีดิทัศน์

วีดิทัศน์ (video) เป็นคำคุณศัพท์ที่มีความหมายว่า มองเห็นได้ เห็นเป็นรูปภาพได้ เกี่ยวข้องกับรูปภาพ หรือจะแปลว่าเกี่ยวกับภาพเพื่อความเพลิดเพลินก็ได้ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2558) สื่อวีดิทัศน์ในปัจจุบันกลายเป็นองค์ประกอบหนึ่งของชีวิตประจำวัน ดังจะเห็นได้จากโทรทัศน์ซึ่งภาพและเรื่องราวจากสื่อวีดิทัศน์มีผลต่อทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดของผู้รับชม สื่อวีดิทัศน์มีภาพและเสียงเสมือนจริง โดยมีข้อดี คือ สามารถใช้ได้กับผู้เรียนกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ก็ได้ ดูทวนซ้ำเมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจหรือต้องการทบทวน แสดงการเคลื่อนไหวของภาพประกอบเสียงที่ให้ความรู้สึกใกล้เคียงของจริงมาก สามารถใช้แทนครูได้ ใช้ซ่อมเสริมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (พิสุทธา อารีราษฎร์ และณัฐพงษ์ พระลับรักษา, 2551) แต่มีข้อจำกัดในการผลิตสื่อ คือ ต้นทุนอุปกรณ์และการผลิตที่มีคุณภาพดีมีราคาสูง และต้องใช้ช่างเทคนิคในการผลิต

สื่อวีดิทัศน์เป็นสิ่งเร้าตามกระบวนการเรียนรู้ที่ดึงดูดใจผู้เรียน โดยผ่านระบบประสาทการมองเห็นและการได้ยินส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการรับรู้ข้อมูลและเกิดการเรียนรู้ อีกทั้งในสื่อวีดิทัศน์มีการนำเสนอหลาย ๆ อย่าง เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร และเสียงบรรยาย จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้ดีกว่าการใช้สื่อการสอนเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ภาพและเสียงในสื่อวีดิทัศน์จะช่วยให้ผู้เรียนจำได้นานกว่าการฟังจากการบรรยายของผู้สอนหน้าชั้นเรียนหรือการให้ดูภาพเพียงอย่างเดียว (ณัฐนันท์ เกตุภาค และคณะ, 2554)

การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อวีดิทัศน์ทางคลินิกการพยาบาล พบว่า การให้คำแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมของทารกโดยใช้สื่อวีดิทัศน์แก่มารดาหลังคลอดครั้งแรกเพื่อสังเกตพฤติกรรมทารกและให้การตอบสนองที่เหมาะสมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ที่ศึกษาหลังคลอด โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา จำนวน 30 ราย โดยกลุ่มทดลองได้รับคำแนะนำโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับคำแนะนำตามปกติ พบว่าภายหลังให้คำแนะนำโดยใช้สื่อวีดิทัศน์มารดามีความสามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมทารกสูงกว่าก่อนได้รับคำแนะนำและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) (พกาทิพย์ สังห์คำ, 2545) และจากการศึกษาผลของการให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และการปฏิบัติของผู้ป่วยในการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล จำนวน 50 ราย แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองโดยกลุ่ม

ควบคุมจะได้รับการพยาบาลตามปกติ ส่วนกลุ่มทดลองได้รับข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ พบว่ากลุ่มทดลองหลังได้รับข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นและมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติเพิ่มขึ้นและมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (ณัฐนันท์ เกตุภาค และคณะ, 2554)

การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สื่อวีดิทัศน์ในการเรียนการสอน พบว่า การศึกษาผลของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการตรวจครรภ์ต่อความรู้ ทักษะการตรวจครรภ์และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยกลุ่มทดลองใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนนาน 1 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบสาธิตกับหุ่นตรวจครรภ์และเปิดโอกาสให้ซักถามความสงสัยรวมเวลานาน 45 นาที ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p=0.000$ และมีคะแนนทักษะการตรวจครรภ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p=0.001$ และพึงพอใจต่อการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในระดับมาก-มากที่สุด จึงเสนอแนะให้อาจารย์พยาบาลนำสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ประกอบการสอนในรูปแบบเดิมเพื่อเพิ่มโอกาสให้นักศึกษาได้ทบทวนความรู้ตามความต้องการของตนเอง (จิตต์ระพี บุรณศักดิ์, ปิยะนันท์ ลิ้มเรืองรอง และฤดี ปุงบางกะดี, 2557)

ผลจากการศึกษาการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการทำแผลกดทับต่อความรู้ และทักษะการปฏิบัติและความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยอาจารย์ร่วมกับการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนใช้เทคนิคสื่อประสม ประกอบด้วยข้อความ วิดีโอ ภาพนิ่ง กราฟิกเคลื่อนไหว สี สันและเสียง ครอบคลุมเนื้อหาการทำแผล รวมทั้งวิดีโอแสดงขั้นตอนการทำแผลกดทับมาใช้ประกอบการทบทวนเนื้อหาบทเรียนของนักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถทบทวนความรู้และฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะการทำแผลกดทับได้อย่างมั่นใจ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยอาจารย์ร่วมกับการใช้เอกสารประกอบการสอน ทั้ง 2 กลุ่มทำแบบประเมินก่อนเรียนจากนั้นใช้เวลาศึกษาค้นคว้า 1 ชั่วโมงแล้วประเมินความรู้หลังเรียนและทักษะการปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้เกิดประสิทธิผลทั้งทางด้านความรู้และทักษะในการปฏิบัติของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้สื่อการสอนระดับมากที่สุด จึงควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ควบคู่กับการสอนของอาจารย์ในรูปแบบปกติ จะเป็นการเพิ่มโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพและความต้องการของนักศึกษาพยาบาลต่อไป (ฉิมพิชญ์ชา มะมม, 2555)

การทบทวนงานวิจัยอย่างเป็นระบบที่ศึกษาผลกระทบของการเรียน online หรือแบบผสมผสานกับการเรียนแบบเผชิญหน้า (face-to-face) ของผู้เรียนพยาบาลระดับปริญญาตรี พบว่ามีงานวิจัยที่คุณสมบัติในการศึกษาทั้งหมด 19 เรื่อง เป็นการเรียนแบบ online จำนวน 17 เรื่องและแบบผสมผสาน 2 เรื่อง สามารถสรุปผลของการศึกษาได้ 4 ด้าน คือ ทักษะการปฏิบัติทางคลินิก ความรู้ ความมั่นใจทางคลินิก และประสบการณ์/ความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่าในการสอนทักษะทางคลินิกแบบ online ไม่มีประสิทธิภาพเท่ากับการสอนแบบ face-to-face ส่วนด้านความรู้ จากงานวิจัย 13 เรื่องพบว่าการเรียนแบบ online ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัย 2 เรื่องพบว่าการเรียนแบบ face-to-face ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอีก 5 เรื่องที่พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ด้านความมั่นใจทางคลินิกมีงานวิจัย 3 เรื่องที่พบว่าการเรียนแบบ online เพิ่มความมั่นใจให้ผู้เรียนได้มากขึ้น และด้านความพึงพอใจมีงานวิจัยเชิงคุณภาพ 1 เรื่องที่บอกว่าผู้เรียนแบบ online รู้สึกคับข้องใจและต้องการคำปรึกษากับผู้สอนและต้องการฝึกในสถานการณ์จริงเพิ่มมากขึ้น แต่งานวิจัยเชิงปริมาณ 5 เรื่องพบว่าผู้เรียนแบบ online มีความพึงพอใจ และอีก 4 เรื่องไม่พบความแตกต่างของความพึงพอใจระหว่างเรียนแบบ online กับ face-to-face ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ใช้สื่อแบบ online เป็นสื่อการสอนเสริมในการฝึกปฏิบัติทางคลินิก (McCutcheon et al., 2015)

การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ ทศนคติและความพึงพอใจของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลในการเรียนการตรวจคลื่นหัวใจ (12 Lead EKG) ระหว่างการเรียนแบบดั้งเดิมกับการเรียนแบบ online พบว่าทั้ง 2 กลุ่มมีความรู้ ทักษะการวิเคราะห์และความพึงพอใจต่อวิธีการเรียนไม่แตกต่างกัน และนักศึกษามีทัศนคติที่ดีขึ้นหลังจากที่ได้เรียนแบบ online จึงสรุปได้ว่าการเรียนแบบ online ที่คล้ายกับการเรียนปกติสามารถช่วยให้นักศึกษายังคงความรู้และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนได้เช่นกัน (Palmer et al., 2014)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทางการพยาบาลในห้องปฏิบัติการหรือการปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก พบว่า สื่อวีดิทัศน์สามารถใช้เสริมทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนหรือผู้ที่ยังไม่มีประสบการณ์หรือผู้ที่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้นให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง และสื่อวีดิทัศน์สำหรับการฝึกการทำคลอดในห้องปฏิบัติการคาดว่าจะช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้ตื่นตัวและฝึกทบทวนด้วยตนเอง เพื่อให้สามารถผ่านการประเมินทักษะการทำคลอดและมีประโยชน์ต่อเนื่องไปถึงการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติจริงในโรงพยาบาลต่อไป

12. ระเบียบวิธีวิจัย

12.1 ประเภทของการวิจัย เป็นวิจัยแบบก่อนการทดลอง (Pre-experimental research)

12.2 ใช้ระเบียบงานวิจัยแบบเชิงทดลอง เป็นวิจัยแบบก่อนการทดลองแบบ 1 กลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง (One-group pre-post intervention design)

12.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา BNS 344 การผดุงครรภ์ 2 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2558

กลุ่มตัวอย่างเลือกจากประชากรที่มีเกณฑ์คุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา BNS 344 การผดุงครรภ์ 2 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2558 2) ยินดีและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 142 คน

12.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหา

12.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ สื่อการสอนวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอด ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

1) ศึกษางานวิจัยพัฒนาสื่อการสอนทั้งที่เป็นรายวิชาการพยาบาลและวิชาทางวิทยาศาสตร์หรือวิชาทั่วไปที่เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของการใช้สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

2) ศึกษาเอกสาร ตำรา textbook ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือในการทำคลอด เพื่อกำหนดสาระสำคัญและขั้นตอนการช่วยเหลือในการทำคลอดที่ต้องการนำเสนอเพื่อให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ได้จริง

3) เขียน script บทเรียนและจัดทำแผนเรื่องราว (story board) โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปตัดต่อเพื่อสร้างสื่อวีดิทัศน์

4) ขออนุญาตผู้คลอดและหัวหน้าแผนกห้องคลอด โรงพยาบาลปทุมธานีเพื่อถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำคลอดจริงเพื่อใช้ประกอบสื่อการสอน

5) ส่งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวพร้อมด้วย script บทเรียนและจัดทำแผนเรื่องราว (story board) ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิตเพื่อตัดต่อวีดิทัศน์ด้วยโปรแกรม Final Cut Pro โดยในสื่อวีดิทัศน์แบ่งเป็นหัวข้อเรื่องเพื่อให้สั้นและกระชับตรงกับสาระที่ผู้เรียนต้องการ ประกอบด้วย (1) บทนำเข้าสู่การทำคลอดและการเตรียมสถานที่ก่อนการทำคลอด (2) การเตรียมอุปกรณ์ในการทำคลอด (3) การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ (4) การเตรียมตัวก่อนเข้าทำคลอด (5) ขั้นตอนการช่วยเหลือในการทำคลอด (6) การทำคลอดรก และ (7) การตรวจรก

6) ส่งสื่อการสอนวีดิทัศน์ที่ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสื่อก่อนนำมาใช้กับนักศึกษา

12.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ปีการศึกษาที่เข้าเรียน และเกรดเฉลี่ยสะสม

2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง การทำคลอด ในรายวิชาการผดุงครรภ์ 2 มีจำนวนทั้งหมด 20 ข้อ แบ่งเป็นถูก-ผิด 5 ข้อ และเป็นตัวเลือก (multiple choices) 15 ข้อ ตอบถูกได้ 0.5 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน คิดคะแนนเต็มเป็น 10 คะแนน และการสอบผ่านเกณฑ์คือมากกว่าหรือเท่ากับ 6 คะแนน นำแบบทดสอบไปหาความตรง (validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คนตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความเข้าใจด้านภาษา (face validity) ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ได้ค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 ก่อนนำไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3) แบบวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ผ่านการใช้สื่อวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอด โดยผู้วิจัยคัดแปลงจากแบบฟอร์มการตรวจสอบคุณภาพโดยรวมของ Courseware ในคู่มือการเขียนโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ของศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม มีจำนวน 17 ข้อ ประกอบด้วยด้านเนื้อหา 5 ข้อ ด้านการนำเสนอ 7 ข้อ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ 4 ข้อ และความพึงพอใจในภาพรวม 1 ข้อ ลักษณะการตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด คะแนนรวมมีค่าระหว่าง 17-85 คะแนน คะแนนมาก หมายถึง มีความพึงพอใจมาก คะแนนน้อย หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย แบ่งระดับความพึงพอใจรายด้านและโดยรวม ดังนี้

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ		
	สูง	กลาง	ต่ำ
ด้านเนื้อหา	20-25	15-19	5-14
ด้านการนำเสนอ	28-35	21-27	7-20
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	16-20	12-15	4-11
โดยภาพรวม	4-5	3	1-2

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอด โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญการทำคลอด 2 ท่าน และพยาบาลชำนาญการประจำห้องคลอด 1 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ โดยให้มีความตรงเชิงเนื้อหา แล้วทดสอบด้วยสถิติสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคให้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

12.5 วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

12.5.1 ผู้วิจัยขออนุญาตจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ในการดำเนินการวิจัยกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

12.5.2 เข้าพบนักศึกษาโดยชี้แจงโครงการและกระบวนการในการทำวิจัย วัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ตลอดจนชี้แจงให้ทราบว่ามีสิทธิในการเข้าร่วมหรือปฏิเสธได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนทั้งในปัจจุบันและอนาคต เมื่อนักศึกษายินยอมจึงให้เซ็นลงนามในแบบฟอร์ม

12.5.3 ดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอด โดยส่งสื่อการสอนให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสื่อก่อนนำมาใช้กับนักศึกษา แล้วนำไปให้นักศึกษาจำนวน 28 คนทดลองใช้สื่อการสอน แล้วสอบถามความคิดเห็นและข้อบกพร่องแล้วปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

12.5.4 ทดสอบการใช้สื่อการสอนจริงกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ทำแบบทดสอบก่อนเรียนพร้อมกันทุกคนผ่านระบบ LMS จากนั้นอธิบายวัตถุประสงค์เฉพาะของการเรียนในหัวข้อการทำคลอด วิธีการเรียนคือให้ผู้สอนวีดิทัศน์ร่วมกับการฝึกปฏิบัติ โดยสื่อวีดิทัศน์สามารถดู online ผ่าน LMS หรือ you tube และสามารถ download ไว้ในเครื่องเพื่อดูแบบไม่ online ก็ได้ ในชั่วโมงการเรียนในห้องปฏิบัติการ นักศึกษาสามารถสอบถามหรือมีสาธิตย้อนกลับกับอาจารย์ผู้สอนในชั่วโมงเรียนที่ 1-5 และจากนั้นจะมีการสอบปฏิบัติในชั่วโมงที่ 6-9 ของการเรียนการสอน และสุดท้ายจะทดสอบความรู้หลังเรียน

12.6 การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

12.6.1 บรรยายลักษณะกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา แสดงค่าความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

12.6.2 คะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งด้านความรู้และทักษะการฝึกปฏิบัติ ใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ

12.6.3 คะแนนความพึงพอใจของผู้เรียนที่ผ่านการใช้สื่อการสอน ใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละโดยทดสอบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ด้วย One-sample t-test

12.6.4 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติ Pared t-test ถ้าการกระจายของข้อมูลเป็นโค้งปกติ และใช้ Wilcoxon Signed Rank test ถ้าข้อมูลกระจายไม่เป็นโค้งปกติ

12.7 วิธีดำเนินงานตลอดโครงการ ขั้นตอนโดยละเอียด

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างสื่อวีดิทัศน์ รายวิชา BNS 344 การผดุงครรภ์ 2 เรื่อง การทำคลอด โดยผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตลอดจน

แบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียน จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา BNS 344 การผดุงครรภ์ 2 แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลเพื่อสรุปเป็นรายงานวิจัยต่อไป

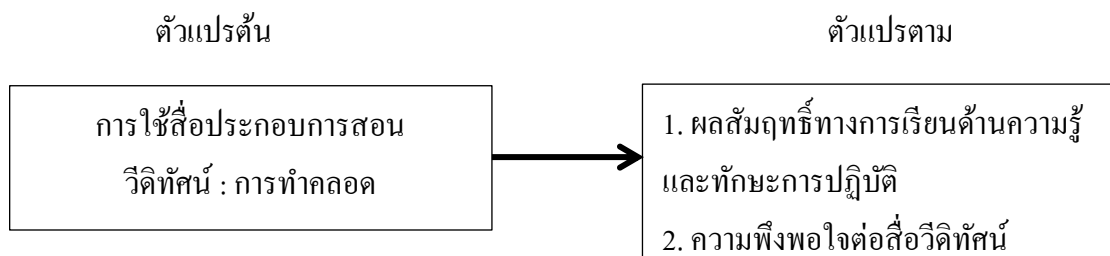
13. ขอบเขตของการวิจัย (สมมติฐานการวิจัยและกรอบแนวคิด)

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้เรียนที่ผ่านการใช้สื่อวีดิทัศน์เรื่องการทำคลอดมีคะแนนความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ระดับความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่มีมาก่อนเกี่ยวกับการศึกษาปฏิบัติทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งการวิจัยนี้ต้องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนวิชาการผดุงครรภ์ 2 ซึ่งมีการฝึกปฏิบัติการทำคลอดในห้องปฏิบัติการ โดยมีผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้สอนและใช้สื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอน ประจำปีการศึกษา 1/2558 ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

14. แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ (แสดงแผนภูมิแต่ละเดือน)

กิจกรรม	ระยะเวลา ปี 2558 – 2559											
	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม
1. เขียนโครงการวิจัย	←	←	←									
2. สร้างเครื่องมือวิจัย		←	←									
3. ดำเนินการวิจัย												
3.1 ทดสอบก่อนเรียน			↔									
3.2 ใช้บทเรียน				↔								
3.3 ทดสอบหลังเรียน					↔							

กิจกรรม	ระยะเวลาปี 2558-2559											
	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม
4. วิเคราะห์และแปลผล						←→						
5. เขียนรายงานเสนอผลการวิจัย									←→			

15. งบประมาณ

รายการ	ราคา (บาท)
1. ค่าตอบแทน	
1.1 ค่าตอบแทนที่ปรึกษาโครงการ 1 คน	-
2. ค่าวัสดุ	
2.1 ค่า Scrip & Storyboard	-
2.2 courseware	-
3. ค่าใช้สอย	
3.1 ค่าจัดทำแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ (ชุดละ 20 บาท)	-
3.2 ค่าจ้างพิมพ์งาน สำเนาเนื้อหา และเข้าเล่ม (เหมาจ่าย 5,000 บาท)	-
3.3 ค่าเข้ารูปเล่มงานวิจัย (200 บาท)	-
3.4 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด (เหมาจ่าย)	-
รวมเป็นเงินที่หัวหน้าโครงการได้รับ	-
4. อื่นๆ (จ่ายในนาม ศสพ.)	
4.1 ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่าน (Reader บทความวิจัย)	-
4.2 ค่าตอบแทนผู้ตรวจสอบบทความไทย-อังกฤษ	-
4.3 ค่าสมนาคุณโครงการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์ (จ่ายให้หัวหน้าโครงการ)	-
4.4 ค่าใช้จ่ายในการเผยแพร่และนำเสนอผลงานวิจัย (จ่ายให้หัวหน้าโครงการ)	-
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	-

**หมายเหตุ ผู้ที่ขอทุนวิจัยตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นไป ใช้รูปแบบการขอทุนวิจัยตาม (ศสพ. RS1-11) ดังนี้ <http://isdc.rsu.ac.th/files/research/88.pdf>

16. เอกสารอ้างอิง

- จิตต์ระพี บุรณศักดิ์ ปิยะนันท์ ลิ้มเรืองรอง และ ฤดี ปุ๋งบางกะดี. 2557. “ผลของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการตรวจครรภ์ต่อความรู้ ทักษะการตรวจครรภ์ และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล.” วารสารพยาบาลทหารบก 15(3): 361-370.
- จิณพิชญ์ชา มะम्म. 2555. “ผลของการทบทวนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการทำแผลกดทับต่อความรู้ และทักษะการปฏิบัติและความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2.” วารสารสภาการพยาบาล 27(3): 63-76.
- จิราพร อุดมกิจพัฒน์. 2553. แนวทางการปฏิบัติที่ดีสำหรับการนิเทศการทำคลอด (online). <http://blogkm.bcnurat.ac.th/?p=6>, 20 กันยายน 2558.
- เจนศึก โภธิศาสตร์. 2555. “บทบาทผู้สอนตามระบบการศึกษาในปัจจุบัน.” วารสารพัฒนาการเรียนการสอน 6(2): 97-108.
- ณัฐนันท์ เกตุภาค วิลาวัณย์ พิเชียรเสถียร และ อารีวรรณ กลั่นกลิ่น. 2554. “ผลของการให้ข้อมูลโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อความรู้และการปฏิบัติของผู้ป่วยในการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล.” พยาบาลสาร 38(3): 98-109.
- ทีศนา แวมมณี. 2557. 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สพจ.)
- ปราณีรัตน์ แสงเกษตรชัย. 2556. “การพัฒนาสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชา MTH 102 อาหารในชีวิตประจำวันกับโรคต่าง ๆ.” วารสารพัฒนาการเรียนการสอน 7(1): 31-40.
- ผกาทิพย์ สังก์คำ. 2545. ผลของการให้คำแนะนำโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ต่อความสามารถในการตอบสนองพฤติกรรมทารกในมารดาหลังคลอดครั้งแรก. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิสุทธา อารีราษฎร์ และ ณัฐพงษ์ พระลัษร์รักษา. 2551. การสร้างสื่อวีดิทัศน์ (Online). <file:///C:/Users/acer4750/Downloads/1443066871.pdf>, 28 กรกฎาคม 2558.
- วิภา อุดมฉันท. 2544. การผลิตสื่อโทรทัศน์และสื่อคอมพิวเตอร์: กระบวนการสร้างสรรค์และเทคนิคการผลิต. กรุงเทพฯ: บั๊ก พอยท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542. พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. 2553 (Online). www.mwit.ac.th/~person/01-Statutes/NationalEducation.pdf, 28 กรกฎาคม 2558.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. 2558. **video-วีดิทัศน์** (online). <http://www.royin.go.th/?knowledges=video>, 28
กรกฎาคม 2558.

อำนาจ สุคนเขตร์. 2549. “วีดิทัศน์ตามประสงค์ (VDO on Demand) สื่อการเรียนการสอนยุค E-Learning).”
วารสารวิทยบริการ 17(1): 43-56.

Fox, J. K., Halpern, L. F., Ryan, J. L., & Lowe, K. A. (2010). “Stressful life events and the tripartite
model: Relations to anxiety and depression in adolescent females.” **Journal of Adolescence**
33(1), 43–54.

Ljubojevic, M., Vaskovic, V., Stankovic, S., and Vaskovic, J. (2014). “Using Supplementary Video in
Multimedia Instruction as a Teaching Tool to Increase Efficiency of Learning and Quality of
Experience.” **International Review Of Research In Open & Distance Learning** 15(3), 275-
291.

McCutcheon, K., Lohan, M., Traynor, M., and Martin, D. 2015. “A systematic review evaluating the
impact of online or blended learning vs. face-to-face learning of clinical skills in undergraduate
nurse education.” **Journal of Advanced Nursing** 71(2): 255–270.

Palmer, L., O'Donnell, J.M., Ren, D., Henker, R. 2014. “Comparison of Nurse Anesthesia Student 12
Lead EKG Knowledge, Interpretation Skill, Satisfaction and Attitude: Traditional Instruction vs.
Asynchronous Online Video Lecture.” **MERLOT Journal of Online Learning and Teaching**
10(3). 420-435.

Pillitteri, A. (2014). **Maternal & child health nursing: Care of the childbearing & childrearing family**
(7th ed.). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

ลงนาม _____ ผู้เสนอโครงการ

14. ความเห็นของหัวหน้าภาควิชา/ หัวหน้าสาขาวิชา/ หัวหน้าหน่วยงาน

ลงนาม _____

15. ความเห็นของคณะกรรมการประจำคณะ (ลงนามโดยคณบดี)

ลงนาม _____

หมายเหตุ โปรดแนบประวัตินักวิจัยมาพร้อมกันด้วย

ประวัตินักวิจัย

โครงการวิจัย การพัฒนาสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์สำหรับห้องปฏิบัติการ เรื่อง การทำคลอด
ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย) นางมานี น้าคนาคุปต์
(ภาษาอังกฤษ) Mrs. Manee Nakanakupt

วัน เดือน ปีเกิด 16 เมษายน 2524

ตำแหน่ง อาจารย์ ผศ. รศ. ศ. อื่นๆ

การศึกษา ไม่ได้อยู่ระหว่างศึกษาต่อ อยู่ระหว่างศึกษาต่อ

สถานะ ผ่านการทดลองงาน อยู่ระหว่างการทดลองงาน

สถานภาพในโครงการวิจัย หัวหน้าโครงการ ผู้ร่วมวิจัย ผู้ช่วยวิจัย

ที่อยู่ (ที่ทำงาน) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต 52/347 เมืองเอก ต. หลักหก อ. เมือง
จังหวัด ปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12000
โทรศัพท์ 1489 โทรสาร 1493

ที่อยู่ (ที่บ้าน) 169/33 หมู่บ้านวารสิริ ม. 3 ต.หลักหก อ.เมือง
จ.ปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12000
โทรศัพท์ 0862654516 โทรสาร 021507131

E-mail Address Manee.j@rsu.ac.th

ประวัติการศึกษา (เรียงจากคุณวุฒิสูงสุดก่อน)

วุฒิการศึกษา	สาขา	คณะ	สถาบัน	ปีที่สำเร็จ
พย.ม.	การผดุงครรภ์ขั้นสูง	พยาบาลศาสตร์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2552
พย.บ.	พยาบาลศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี	2547

ผลงานวิจัย

ชื่อโครงการ	แหล่งเงินทุน	ระยะเวลาโครงการ	สัดส่วนเวลาทำงานในโครงการของท่าน (%)
-			

ท่านมีเวลาในการทำวิจัย ประมาณสัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง

ลงนาม _____